

TARTU TERVISHOIU KÕRGKOOLI TEADUSKONVERENTS
TERVES KEHAS TERVE TEADMINE

Labori metoodilised juhendid ning nende kaasamine labori kvaliteedisüsteemis

Mare Remm

Evi Aotäht, Marika Külm, Triin Aasmäe, Anneli Raave-Sepp, Mai Treial,
Eerik Jõgi, Aivar Orav

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

TARTU
TERVISHOIU
KÕRGKOOL
TARTU HEALTH
CARE COLLEGE

Alustuseks

Kuna me koolitame bioanalüütikuid, peaks meil olema labor kus nad saavad töötada (õppida) nii nagu bioanalüütikud seda teevad, seetõttu on meil:

kliinilise keemia labor,
hematoloogia labor,
mikrobioloogia labor,
patoloogia labor,
molekulaardiagnostika labor.

Õppetöö kvaliteedi tagamine ning heade teoreetiliste teadmiste ja praktiliste oskustega lõpetajad, kes suunduvad tööle tervishoiulaboritesse

Milleks selline uuring?

Õppelaboris kasutatavate metoodiliste juhendite koostamine, nende kvaliteedi kontrollimine ja õppelabori käsiraamatu kokkupanemine, mis oleks õppevahendiks üliõpilastele ja abivahendiks õppejõududele

Uuring algas 2014 aastal ja lõpeb 2020

Praeguseks:

- on olemas metoodilise juhendi koostamisjuhised, selleta ei saaks edasi minna;
- on valminud 15 juhendit, mille koostamisel on osalenud 17 üliõpilast ja 7 õppejõud;
- 15 juhendist on kaks filmi, üks film koos pildikoguga, 11 metoodilist juhendit ja ühe juhendi põhjal on kokku pandud elektrooniline raamat;
- kõiki juhendeid on hinnanud eksperdid, kelleks on töötavad bioanalüütikud ja kõrgkooli bioanalüütiku õppekava üliõpilased

Ees ootav:

- jätkame veel uute juhendite koostamist
- õppelabori käsiraamatu koostamine

Uuringus osalenud üliõpilased

Hematoloogia

juhendajad A. Raave-Sepp ja M. Treial

A. Tammela ja T. Tähe

E. Leppla ja E. Priks

A.-H.-E. Asso

A. Karus

E. Selge

Mikrobioloogia labor

Juhendajad E. Aotäht, M. Külm, T. Aasmäe,

M. Treial

H. Sepp

M. Stepanenkova

C. Platonova

Patoloogia

juhendaja M. Remm

O. Pilitsina

H. Leping

E. Luik

E. Oja

O. Mamošina

Molekulaardiagnostika labor

Juhendaja E. Jõgi

K. Karlson

R. Lehtmets

Hematoloogia labori valdkond

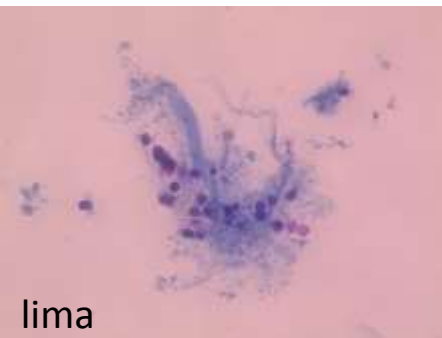
Anni Tammela ja Tanita Tähe. Õppefilm ja pildikogu uriini sademe mikroskopeerimise õppimiseks.

Egle Lepa ja Eleri Priks. Uriinianalüüsi õppefilmid.

Anni-Helena-Elisabeth Asso. AB0/RH (d) veregruppide määramine Bio-Rad geeltehnikal.

Anneli Karus. Metoodiliste juhendite koostamine — AB0 ja RH(D) määramiseks ning erütrotsütaarsete antikehade sõeluuringuks.

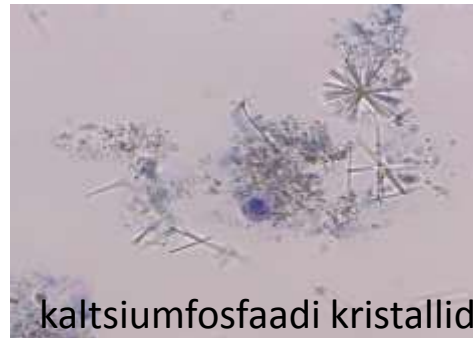
Erik Selge. Juhend erütrotsüütide settekiiruse määramiseks kapillaarverest ...

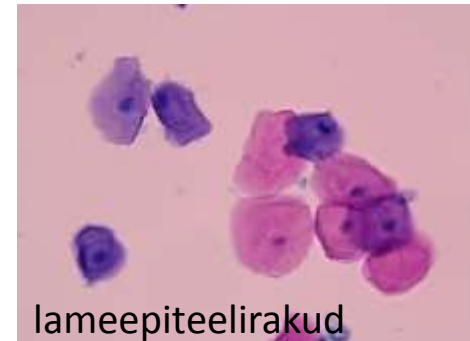
lima

kaltsiumoksalaadi kristallid

kaltsiumfosfaadi kristallid

lameepiteelirakud

Jooniseid Tammela ja Tähe pildikogust

Patoloogia valdkond

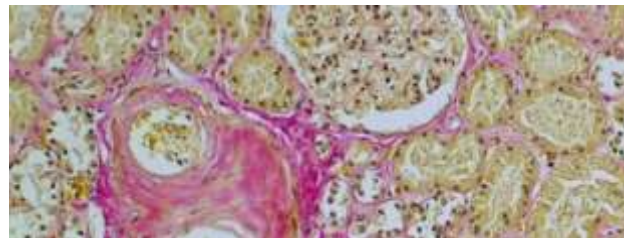
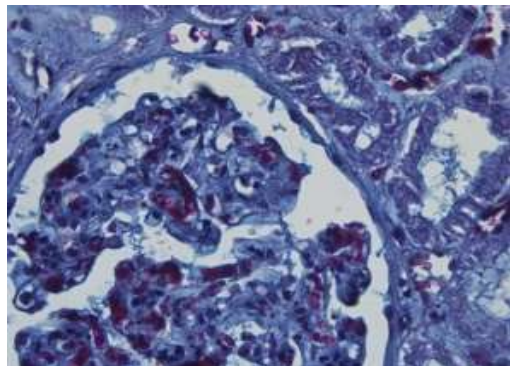
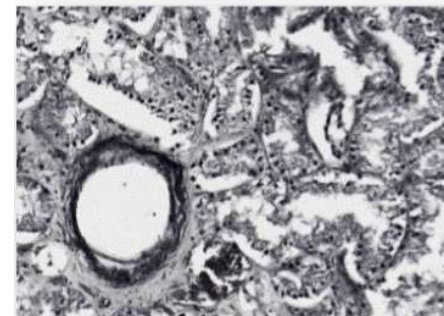
Olga Pilitsina. Emakakaela patoloogiliste muutuste diagnostika õppematerjal.

Hannaliis Leping. Van Giesoni värvingumeetodi juhend ...

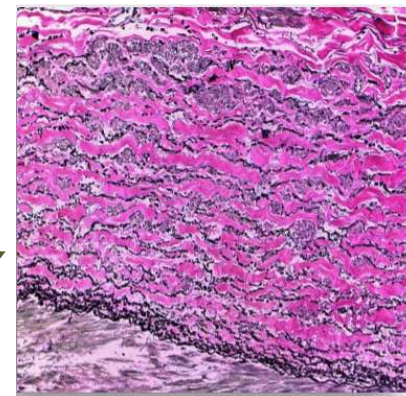
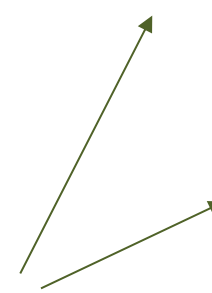
Eret Luik. Elastsete kiudude värvingu juhend Tartu ...

Elis Oja. Neerukoe histoloogilise värvingu koostamine ...

Olga Mamošina. Neerukoe histoloogilise värvingu koostamine ...

H. Lepingu juhendist van Giesoni värvinguga esile toodud kollegeensete kiudude kimbud

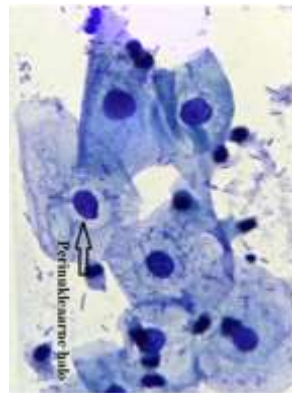
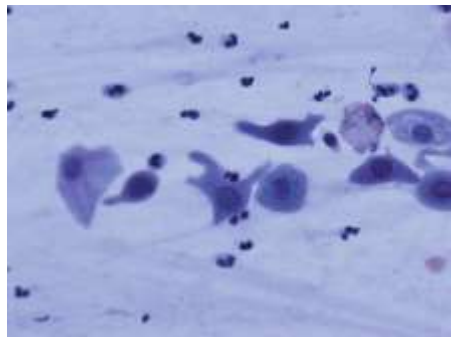
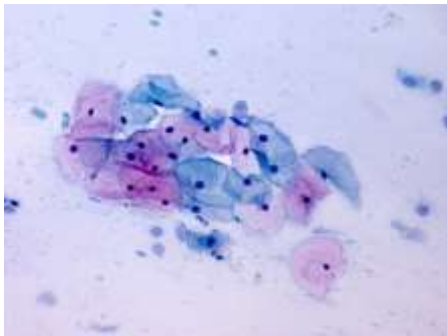
E. Oja juhendi järgi värvitud neerukude (Massoni trikroomi värving)

E. Luik juhendist Verhoff van Giesoni värving: esmalt on värvitud üksnes elastseid kiude ning seejärel nii elastseid kui ka kollageenseid kiude

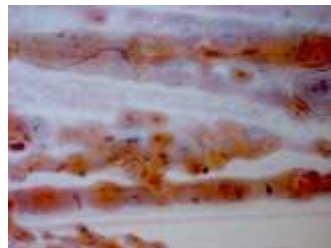
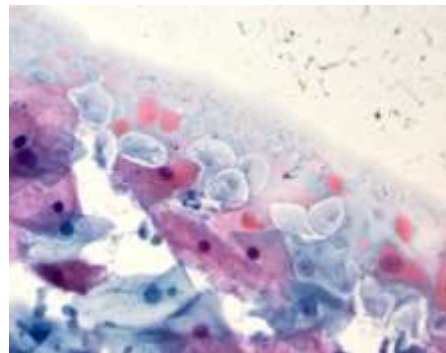

Patoloogia valdkond

O. Pilitsina juhendmaterjali põhjal koostasime mitmekesi elektroonilise käsiraamatu „Emamakaela patoloogiliste muutuste diagnostika“, mis on mõeldud eelkõige bioanalüütikutele. Siinkohal jooniseid ka nimetatud raamatust

Normipärased lameepiteel rakud; lameepiteeli metaplastilised rakud; perinukleaarne halo; *Trichomonas vaginalis* rakud; *Candida* spp mütseeli niidid koos lameepiteeli rakuga; j viimaseks nõrga/vähesese fikstsiooni tõttu mitteadekvaatne preparaat

Mikrobioloogia valdkond

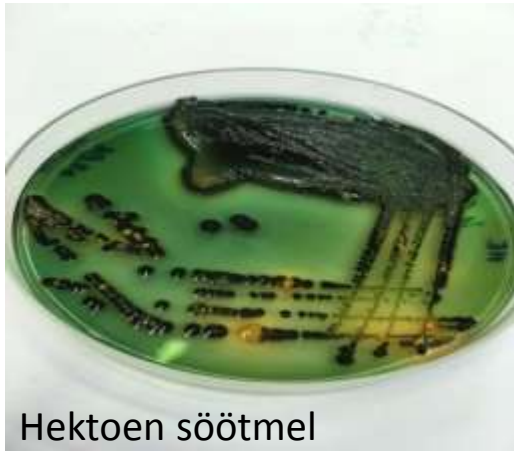
Hanna Sepp. Uriini mikrobioloogilise analüüsi juhend ...

Marina Stepanenkova. Juhend *Salmonella* spp. isoleerimiseks ja samastamiseks kliinilisest materjalist.

Carene Platonova. *Staphylococcus* spp. samastamise juhend ...

MacConkey söötmel

Hektoen söötmel

XLD söötmel

API 20E testi näidis

Joonised Maria Stepanenkova juhendist *Salmonella* spp isoleerimiseks ja samastamiseks

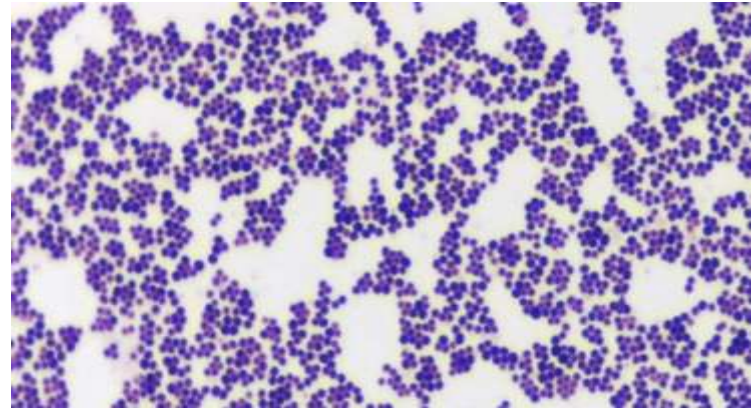

Mikrobioloogia valdkond

C. Platonova.

Staphylococcus spp. samastamise juhend ...

→
Staphylococcus aureus 'e kolooniad
Grami värving, suurendus 10 x 100

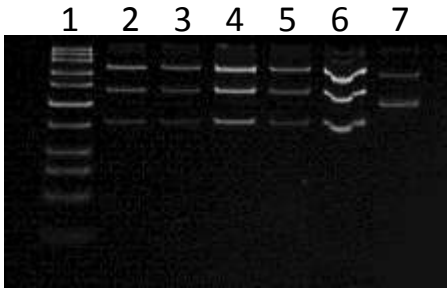
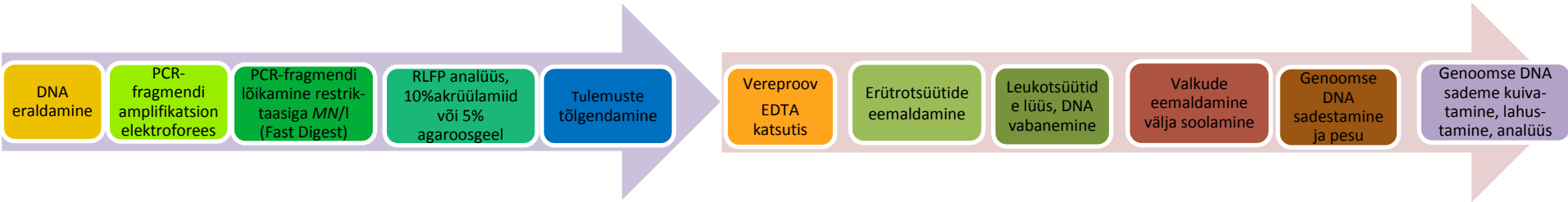
Staphylococcus aureus 'ele iseloomulikud
biokeemilised reaktsioonid APIStaph põhjal

Staphylococcus aureus 'e
kolooniad mannitol soola agaril

MRSA kasv ORSAB agaril

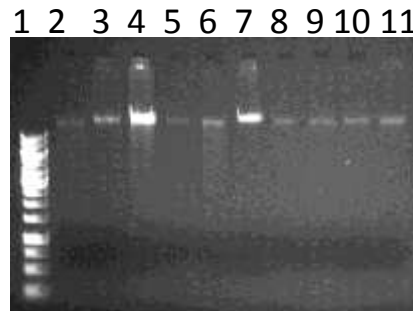
Molekulaardiagnostika valdkond

Kätlin Karlson. Faktor V Leideni mutatsiooni PCR-RFLP diagnostika meetodilise juhendi koostamine.
Reimo Lehtmets. Inimese verest DNA eraldamise meetodiline juhend ...

K. Karlson Leiden 5 mutatsiooni analüüsi käik, PAAG geel

- 1 Ultra-Low DNA ladder (Thermo Scientific)
- 2-7 vabatahtlike tudengite proovid (2-6 ilma mutatsioonita homosügoidid)
- 7 Leiden 5 mutatsiooniga homosügoot

- 8-9 kommertsiaalne DNA eraldamise komplekt
- 10-11 orgaanilise ekstraktiooniga eraldatud gDNA

R. Lehtmetsa töö etapid, gDNA eraldamise võrdlustulemused geelil

- 1 DNA 1 kb suurusmarker (Thermo Scientific Generuler 1 kb DNA Ladder)
- 2-4 algne välja soolamise protokoll, gDNA
- 5-7 optimeeritud meetodika abil eraldatud gDNA

Kokkuvõtteks

- Enamiku juhendite puhul oleme kasutanud kaht tüüpi eksperte — laborites töötavaid bioanalüütikuid ja alles bioanalüütikat õppivaid üliõpilasi. On selgunud, et nende hinnangud mõneti erinevad, kuid mõlemate hinnangud on kasulikud.
- Tänu ekspertide arvamustele on saanud juhendid täpsemad, põhjalikumad, atraktiivsemad ja mõned kindlasti ka õigemad, kuid üldiselt olid juhendid hästi vastu võetud.
- Juhendil õppevahendina on üliõpilaste arvates teoreetiliste teadmiste omandamisel ja praktiliste ülesannete sooritamisel tähtis osa. Peale esmaste kogemuste omandamist on üliõpilased meeleldi valmis kasutama juhendeid oma praktiliste tööde läbiviimisel.
- Senini koostatud juhendid on rakendatud õppetöösse.
- Need kuuluvad ka labori kvaliteedi süsteemi

TARTU TERVISHOIU KÕRGKOOLI TEADUSKONVERENTS
TERVES KEHAS TERVE TEADMINE

Täname!

Evi Aotäht, Marika Külm, Triin Aasmäe, Anneli Raave-Sepp, Mai Treial,
Eerik Jõgi, Aivar Orav, Mare Remm

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

TARTU
TERVISHOIU
KÕRGKOOL
TARTU HEALTH
CARE COLLEGE